



Vägval Europa

RFSL:s EU-valsrapport 2024

RFSL

Innehåll

Inledning

Förord: Vi backar inte om rättigheter	4
Sammanfattning och analys	6
Om rapporten.....	9

Hbtqi-personers rättigheter och EU	10
---	-----------

Hbtqi-frågor i Europaparlamentet 2019-2024	14
---	-----------

Omröstningarna.	18
----------------------	----

Kandidaterna och hbtqi-frågor	28
--------------------------------------	-----------

Kandidaterna - så svarade de	38
-------------------------------------	-----------

Så fungerar EU	40
-----------------------	-----------

Vi backar inte om rättigheter!



Peter Sidlund Ponkala
Förbundsordförande RFSL

EU-valet den 9 juni är ett ödesval för hbtqi-personer runt om i Europa. Får nationalistiska högerpopulister, som gjort hbtqi-personer till måltavlor, mer inflytande efter årets val till Europaparlamentet är risken stor att EU:s arbete med jämställdhet och hbtqi-personers rättigheter försvagas kraftigt.

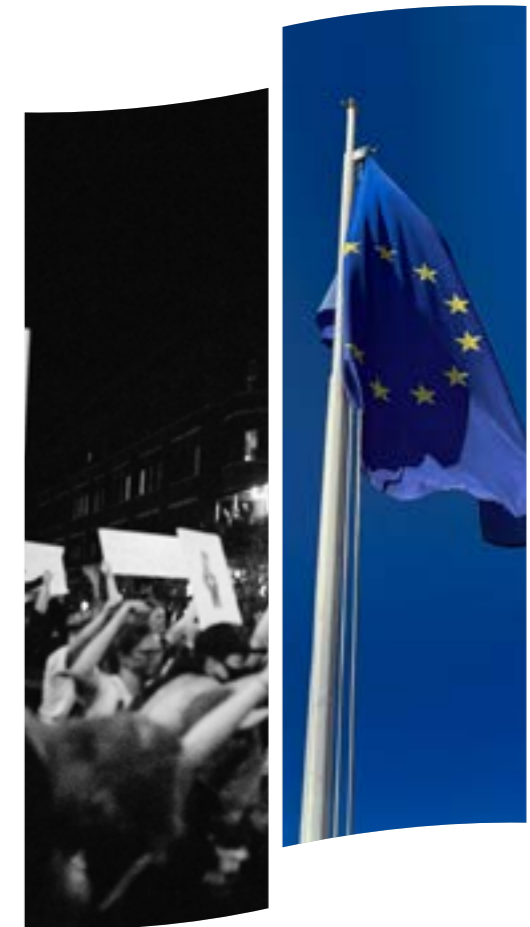
Under de senaste tio åren har vi sett att det går, på nationell nivå, för ett EU-land att montera ner delar av den liberala demokratin, den demokrati där media är helt oberoende, där domstolarna är självständiga och där makthavarna respekterar olika minoriteters självklara livsutrymme. I Ungern har processen pågått längst, i Slovakien har den tagit fart på senare tid medan väljarna i Polen förra året hejdade denna process från att fortsätta. I alla dessa tre EU-länder är hbtqi-personer mycket utsatta och har varit föremål för

auktoritära makthavares misshag. I Italien, ett av EU:s största medlemsländer, har en försiktigt positiv utveckling för hbtqi-personer tyvärr börjat rullas tillbaka av landets nya regering.

I Europaparlamentet, som har medinflytande över många EU-lagar, sitter 21 svenska ledamöter. De ingår i olika partigrupper som behöver samarbeta med varandra för att nå majoritetsbeslut. Hittills har detta samarbete främst skett mellan parlamentets två största partigrupper, den konservativa/kristdemokratiska och den socialdemokratiska, som för att bilda majoritet oftast sökt stöd av den liberala gruppen. EU-valet den 9 juni skulle dock kunna sluta med att den konservativa/kristdemokratiska gruppen, där Moderaterna och Kristdemokraterna ingår, ges en ny möjlighet: att försöka bilda majoritet med de två högerpopulistiska och EU-kritiska partigrupperna. En sådan möjlig framtida allians kommer inte att gynna hbtqi-frågorna på EU-nivån. Inte heller försvaret i stort av ett öppet demokratiskt samhälle, där de medborgerliga friheterna och mänskliga rättigheter fullt ut respekteras.

Europaparlamentet är en avgörande kugge i EU:s maskineri, som i princip alltid agerat till försvar för medborgerliga och mänskliga rättigheter. Vad händer om parlamentet slutar göra det? Arbetet med jämställdhet och hbtqi-personers rättigheter kan då försvagas kraftigt, och den liberala demokratin kan komma att utmanas på ett allvarligt sätt. Därför uppmanar RFSL svenska Moderaterna och Kristdemokraterna att verka för att deras partigrupp EPP inte söker samarbete med någon av de två högerpopulistiska partigrupperna efter valet.

I denna rapport har RFSL kartlagt hur partierna i Europaparlamentet har förhållit sig till hbtqi-frågor under perioden 2019-2024. Detta genom att undersöka hur ledamöterna röstat och hur de förhåller sig framåt när det gäller frågor som delvis, eller i sin helhet, rör hbtqi-personers rättigheter. I vår rankning framgår att Miljöpartiet får full pott med ett betyg på 100 procent. Sämst placerar sig Sverigedemokraterna, med endast 38 procent. Därmed hamnar SD långt efter övriga partier som alla får mer än 80 procent.



RFSL vill att de svenska partierna fortsätter att agera som självklara försvarare av hbtqi-personers lika rättigheter i Europaparlamentet. Det finns tydliga utmaningar som kräver parlamentariskernas fokus: hbtqi-personer utsätts för diskriminering och hatbrott och EU:s principer om fri rörlighet omfattar inte hbtqi-personer eftersom ett äktenskap, nytt juridiskt kön eller föräldraskap inte alltid gäller om du flyttar till ett annat EU-land. För att motverka detta behövs ett fortsatt målmedvetet arbete från både EU och EU:s medlemsländer.

Om utvecklingen kommer gå framåt eller inte, avgörs av hur vi röstar den 9 juni. Använd din röst som en motvikt mot de rörelser som vill vrida klockan tillbaka och backa om grundläggande mänskliga rättigheter.

Sammanfattning och analys

Situationen för hbtqi-personer inom EU är långt ifrån tillfredsställande. Enligt en ny studie från EU:s byrå för grundläggande rättigheter, FRA, så har så många som en av tre hbtqi-personer inom EU upplevt diskriminering i sina dagliga liv. För att motverka detta behövs ett fortsatt målmedvetet arbete från både EU och EU:s medlemsländer.

Syftet med denna rapport har varit att:

- Kartlägga hur de 21 svenska ledamöterna i Europaparlamentet har förhållit sig under perioden 2019-2024 till hbtqi-frågor. Detta genom att undersöka hur de röstat gällande åtta utvalda resolutioner som till viss del, eller i sin helhet, har handlat om homosexuellas, bisexuellas, transpersoners, queeras och intersexpersoners rättigheter.
- Kartlägga vad de översta kandidaterna i valet till Europaparlamentet den 9 juni, från de åtta partier som idag finns representerade i Europaparlamentet, har för åsikter i sex utvalda frågor som berör homosexuella, bisexuella, transpersoner, queera och intersexpersoner.

Omröstningarna

En stor majoritet av de svenska ledamöterna har i alla de åtta omröstningar som ingår i rapporten, utom en gång, röstat på ett sätt som ger stöd till hbtqi-personers likabehandling och rättigheter.

Bara ledamöterna från Vänsterpartiet och Miljöpartiet har alla åtta gånger röstat på ett sätt som ger stöd till hbtqi-personers likabehandling och rättigheter. Ledamöterna från Socialdemokraterna, Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Liberalerna har alla ställt sig bakom lagstiftningsresolutionen *Gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen*, som innehåller punkter som försvagar asylrätten inom EU. Detta på så sätt att det ges möjlighet att, utan egentlig prövning av asylskälen, utvisa bl.a. asylsökande hbtqi-personer både till så kallade "säkra länder" och till ett första asylsökningsland utanför EU:s gränser.

Sverigedemokraternas tre ledamöter har röstat blandat gällande de åtta omröstningarna. Deras sätt att rösta skiljer sig markant från de övriga svenska partiernas i dessa åtta omröstningar. Det vanligaste sättet att rösta på för SD:s ledamöter har varit att avstå, även om SD-ledamöter också några gånger röstat på ett sätt som direkt motsätter sig hbtqi-personers likabehandling och rättigheter. Att SD:s ledamöter så många gånger röstat avstå får delvis sättas mot bakgrund av att SD är EU-kritiker, som i vissa fall önskar flytta tillbaka beslutskompetens från EU i förhållande till medlemsländerna. Det kan också noteras att SD:s ledamöter ofta, genom att avstå, avviker från hur majoriteten i deras partigrupp ECR har röstat. Majoriteten av ledamöterna i den socialkonservativa och högerpopulistiska ECR-gruppen har i alla de undersökta omröstningarna röstat på ett sätt som motsätter sig hbtqi-personers likabehandling och rättigheter.

Kandidaternas svar på enkäten

57,5 procent av de kandidater som fick RFSL:s enkät, med sex frågor, inför EU-vallet svarade (46 av 80 svarade). Få av SD:s och KD:s kandidater har svarat, vilket drar ner den totala svarsfrekvensen. Drygt hälften av de kandidater som svarade på enkäten (23 av 44) har svarat på ett sätt som gällande alla de sex frågorna ger stöd till hbtqi-personers likabehandling och rättigheter. Alla av Centerpartiets och Miljöpartiets kandidater som svarat på enkäten har på alla sex frågor svarat på ett sätt som ger stöd till hbtqi-personers likabehandling och rättigheter. Det gör att Centerpartiet och Miljöpartiet båda får betyget 100 procent i denna del av rapporten.

Det finns en betydande samstämmighet bland de svenska partierna kring de hbtqi-frågor som behandlas inom EU, vilket gör att skillnaderna generellt inte är så stora mellan hur kandidater från olika partier svarat på frågorna i RFSL:s enkät. Det beror på att de hbtqi-frågor som behandlas på EU-nivå i flertalet fall rör sig om saker som redan genomförts i Sverige. Frågan för svenska politiker blir då, i de flesta fall, om frågan är lämplig att beslutas om på EU-nivå eller inte. Sverigedemokraterna skiljer dock ut sig, genom att svara markant mer negativt på de frågor som ställts än kandidaterna från övriga partier. Som enda parti förefaller Sverigedemokraterna mena att huvuddelen av de frågor som behandlas i denna rapport inte är något EU ska ha möjlighet att fatta beslut om.

Totalt betyg från RFSL

RFSL har också räknat ihop ett totalt betyg, i procent från 0-100, för de åtta svenska partierna gällande deras inställning till likabehandling och rättigheter för hbtqi-personer inom EU. Detta genom att slå ihop de vardera två procentsatserna, gällande dels omröstningarna och dels enkätsvaren, till en sammanvägd procentsats.

Resultatet blir:

Miljöpartiet: 100 procent
Vänsterpartiet: 92,95 procent
Centerpartiet: 92,85 procent
Liberalerna: 91,95 procent
Socialdemokraterna: 88,05 procent
Moderaterna: 85,45 procent
Kristdemokraterna: 81,4 procent
Sverigedemokraterna: 38,0 procent

Att den totala siffran för Sverigedemokraterna blir så förhållandevis låg, och skiljer sig så mycket från de andra partiernas totala betyg, är anmärkningsvärt. Det är tydligt att Sverigedemokraterna inte egentligen har någon politik för att hbtqi-personer ska behandlas likvärdigt inom EU utan att behöva uppleva diskriminering.

Inför kommande mandatperiod i Europaparlamentet

De partigrupper i Europaparlamentet som oftast ingått i majoriteten när parlamentet fattat beslut under de senaste fem åren är den konservativa/kristdemokratiska gruppen EPP (där Moderaterna och Kristdemokraterna ingår), den socialdemokratiska gruppen S&D (där Socialdemokraterna ingår) och den liberala gruppen Renew



Europe (där Centerpartiet och Liberalerna ingår). Det har tillhört ovanligheten att även någon av de två högerpopulistiska partigrupperna (ECR och ID) har sällat sig till majoriteten, helt enkelt eftersom majoritetens ställningstaganden inte har varit i överensstämmelse med dessa partigrupper EU-kritik, mer auktoritära syn på nationalstaten och många gånger fientliga inställning till människors fria rörlighet och möjlighet att kunna migrera till EU från ett icke EU-land. Enligt opinionsmätningar skulle resultatet av valet den 9 juni kunna bli att EPP skulle få en möjlighet att kunna försöka bilda majoritet i parlamentet med båda de två högerpopulistiska partigrupperna. Ett alternativ skulle kunna vara att EPP-gruppen försöker bygga upp ett närmare samarbete med den, i förhållande till ID-gruppen, något mer mode-

rata ECR-gruppen. Detta i syfte att bilda ett större övergripande högerblock, med bättre utgångsläge inför förhandlingarna med de övriga partigrupperna. I ECR-gruppen ingår Sverigedemokraterna, tillsammans med bl.a. de finska Sannfinländarna, Italiens största regeringsparti Fratelli d'Italia och Polens f.d. regeringsparti Lag och rättvisa (PiS). RFSL vill avråda Moderaterna och Kristdemokraterna från att, efter valet, medverka till att ingå i ett närmare samarbete med ECR-gruppen (eller ID-gruppen). RFSL anser att ett närmare samarbete mellan EPP-gruppen och de två högerpopulistiska partigrupperna allvarligt skulle kunna påverka Europaparlamentets förmåga att fatta beslut som bidrar till att stärka hbtqi-personers likabehandling och rättigheter inom hela EU.

Om rapporten

Genom en enkät till kandidater i valet till Europaparlamentet har kandidaternas ståndpunkter i hbtqi-frågor undersökts. Här görs också nedslag i hur Europaparlamentet behandlat hbtqi-frågor den senaste mandatperioden och hur de svenska parlamentarikerna har röstat i några utvalda omröstningar.

En webbaserad enkät skickades ut över e-post till de översta kandidaterna från de åtta svenska partier som finns representerade i Europaparlamentet (Socialdemokraterna, Moderaterna, Sverigedemokraterna, Miljöpartiet, Centerpartiet, Kristdemokraterna, Vänsterpartiet och Liberalerna). Mottagare var de tio översta kandidaterna på valsedlarna. Totalt skickades enkäten till 80 kandidater.

Sex frågor ställdes i enkäten till kandidaterna, på vilka det har varit möjligt att svara JA, NEJ eller Inte tagit ställning. Svarefrekvensen på enkäten har varit 57,5 procent (46 av 80). Utifrån alla inkomna svar på enkäten har det för varje parti räknats samman en total överensstämmelse i procent mellan kandidaternas svar och RFSL:s ställningstagande i frågorna.

Därutöver har åtta omröstningar i Europaparlamentet under mandatperioden valts ut som gäller resolutioner som helt eller delvis handlar om hbtqi-frågor. På samma sätt har det utifrån alla ledamöternas röstningar för varje parti räknats samman en total överensstämmelse i procent mellan röstningarna och RFSL:s ställningstagande i frågorna.

Slutligen har ett totalt betyg, i procent från 0-100, för de åtta svenska partierna i Europaparlamentet räknats fram. Detta

genom att slå ihop de vardera två procent-satserna, gällande dels omröstningarna och dels enkätsvaren, till en sammanvägd procentsats.

Frågorna som ställts i enkäten har valts för att de är aktuella och kommer, eller kan komma, att behandlas inom EU under de närmaste fem åren. Kommande EU-parlamentariker kommer sannolikt alltså att komma i kontakt direkt med dessa frågor under sin mandatperiod. De ämnesområden som de utvalda omröstningarna i parlamentet omfattar har valts ut för att de sammantaget fångar de allra flesta hbtqi-frågor som behandlas på EU-nivå.

Vid uträkningen av överensstämmelse har frågesvar/röst som överensstämmer med RFSL:s ståndpunkt givit 2 poäng. Har kandidatens frågesvar varit Inte tagit ställning har det givit 0,5 poäng. Har ledamot röstat avstår har det givit 0,5 poäng i de fall ledamoten avstått medan den partigrupp ledamoten tillhör har haft nej som gemensam ståndpunkt till resolutionen i fråga (vilket också utgör alla fall där ledamot röstat avstår). Ett undantag i poängsättningen har dock varit tvunget att göras gällande omröstningen om asylpakten, där Sverigedemokraternas ledamöter har röstat nej till lagstiftningsresolutionen i fråga, vilket i och för sig överensstämmer med hur RFSL föredrog att ledamöterna röstade men där bakgrunden till nej-rösten är att SD önskar att EU:s medlemsländer ska kunna bedriva en ännu strängare migrationspolitik än vad lagstiftningen-resolutionen tillåter. Det går därför inte att tilldela SD:s ledamöter 2 poäng i denna omröstning, men det blir heller inte helt rättvisande att tilldela dem 0 poäng eftersom deras de facto-agerande var att motsätta sig lagstiftningsresolutionen, om än av skäl som RFSL inte står bakom, varför SD:s ledamöters nej-röst i denna omröstning i stället givit 0,5 poäng.



Hbtqi- personers rättigheter och EU

EU har sedan 1997, genom artikel 13 i Amsterdamfördraget, haft rätt att vidta åtgärder för att motverka diskriminering på grund av sexuell läggning. Detta ledde 2000 till antagande av direktivet om förbud mot diskriminering inom arbetslivet, som förbjuder diskriminering på grund av bland annat sexuell läggning inom arbetslivet. Mellan 2001 och 2006 avsatte EU vidare över 100 miljoner euro för projekt i medlemsländerna med syfte att motverka diskriminering. 439 miljoner euro i liknande medel avsattes i programmet Rättigheter och medborgarskap för 2014- 2020.

2002 reviderades EU:s direktiv om lika-behandling oavsett kön, vilket förbjuder könsdiskriminering. Direktivet täcker även transpersoner som genomgått eller är på väg att genomgå könskorrigering.

Genom ett av kommissionen 2008 framlagt diskrimineringsdirektiv vill EU gå vidare och förbjuda diskriminering, bland annat på grund av sexuell läggning, inom områdena socialt skydd, inklusive social trygghet och hälsovård, utbildning och tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster. Europaparlamentet antog direktivet redan 2009, men beslutsgången har sedan dess blockerats i rådet eftersom några medlemsländer har motsatt sig ett sådant utvidgat diskrimineringskydd på EU-nivå.

När Lissabonfördraget trädde i kraft 2009 blev EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna juridiskt bindande för medlemsländerna (Polen har dock ett framförhandlat undantag från stadgan). I stadgan återfinns artikel 21 om icke-diskriminering. Den förbjuder diskriminering inom EU på grund av bland annat sexuell läggning. Frågor kring icke-diskriminering hänförs, enligt fördraget, till det område för EU där delade befogenheter gäller mellan EU och medlemsländerna.

När EU redan har fattat ett beslut i en fråga kan medlemsländerna inte besluta om lagstiftning som står i strid med EU-lagstiftning inom de politikområden där delade befogenheter råder. I de pågående så kallade artikel 7-förfarandena mot Polen och Ungern ingår åsidosättande av hbtqi-personers mänskliga rättigheter som en aspekt av förfarandena. Ett artikel 7-förfarande är möjligt att öppna mot ett medlemsland som "allvarligt åsidosätter"

unionens grundläggande värden (däribland demokrati, rättsstatens principer och mänskliga rättigheter).

Genom förfarandet kan övriga medlemsländer tillfälligt upphäva vissa av de rättigheter som det berörda medlemslandet har, inbegripet rösträtten i rådet. Processen är långdragen, men har hittills bl.a. resulterat i att EU-domstolen 2021 konstaterade att den ungerska lagstiftning som förbjöd all ideell verksamhet med syfte att hjälpa asylsökande att ansöka om asyl bröt mot unionsrätten. I december 2022 meddelade kommissionen att utbetalningar till Ungern inom ramen för sammanhållningspolitiken tillfälligt skulle hållas inne i väntan på att landet genomför sina åtaganden gällande bland annat rättsstatens principer, hbtqi-personers rättigheter och asylsystemet.

Sedan 2007 verkar EU:s byrå för grundläggande rättigheter, FRA, som är en EU-myndighet med säte i Wien. Byrån har till uppgift att samla in och analysera data om de grundläggande rättigheter som ingår i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna och har under åren publicerat flera rapporter kring diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet.

2004, i samband med en revision av EU:s regler för den fria rörligheten för unionens medborgare, infördes möjlighet för en person att flytta med sin partner av samma kön i de fall då paret är registrerade partner/gifta och EU-landet som paret flyttar till har en lagstiftning om registrerat partnerskap eller könsneutralt äktenskap. Denna fria rörlighet för samkönade par är dock ofullständig då den inte gäller vid flytt till de fem EU-länder

(Bulgarien, Litauen, Polen, Rumänien och Slovakien) som inte har registrerat partnerskap eller könsneutralt äktenskap. Ett banbrytande domslut i EU-domstolen från 2018, i det s.k. Coman-fallet, fastställde dock att det som gäller för make/maka inom EU-rätten om den fria rörligheten även omfattar samkönade par där en i paret är EU-medborgare och den andre är medborgare i ett land utanför EU. Därmed garanteras i viss mån inom hela EU en rätt för den som är gift med en EU-medborgare av samma kön att följa med och erhålla sociala rättigheter vid bosättning i ett annat EU-land. Medlemsländerna är dock bara bundna att följa domslutet i fall där en EU-medborgare gift sig med en person av samma kön som inte är EU-medborgare.

EU-kommissionen har nyligen tagit fram ett förslag till en förordning med gemensamma internationellt privat- och processrättsliga regler om föräldraskap i gränsöverskridande situationer. I enlighet med principen om ömsesidigt erkännande föreslås det att ett föräldraskap som har fastställts i ett medlemsland ska erkännas i andra medlemsländer utan att något särskilt förfarande krävs. Om förordningen skulle antas, av rådet och parlamentet, skulle den börja gälla direkt som lag i EU:s medlemsländer. För att den ska antas krävs enhällighet i rådet, vilket väntas bli svårt att uppnå.

Enligt det omarbetade skyddsgrundsdirektivet från 2011 är förföljelse på grund av en persons sexuella läggning eller könsidentitet ett skäl för att kunna beviljas asyl i ett EU-land. Direktivet gäller dock inte för Danmark och Irland som båda har ett undantag på området. I direktivet nämns att sexuell läggning och könsidentitet

kan falla under begreppet tillhörande av "särskild samhällsgrupp", som ingår i definitionen av vem som kan betecknas som flykting. Direktivet tvingar dock inte medlemsländerna att uttryckligen införa förföljelse på grund av sexuell läggning eller könsidentitet som ett flyktingskäl i nationell lagstiftning. Under våren 2024 fattade EU slutligt beslut om den så kallade asylpakten, som delvis fördjupar och ytterligare samordnar samarbetet inom migrationspolitiken. Asylpakten innehåller även en urvattning av asylrätten som gör att medlemsländerna ges möjlighet att, utan egentlig prövning av en individs asylskäl, skicka tillbaka asylsökande till både så kallade "säkra länder" och till ett första asylsamtal utanför EU.

2015 presenterade kommissionen en särskild handlingsplan för hbtqi-personer. Handlingsplanen var en direkt följd av en resolution från Europaparlamentet. Planen innehöll åtgärder inom EU och EU:s ansökarländer för att förbättra hbtqi-personers situation inom områdena icke-diskriminering, utbildning, arbetsmarknad, hälsa, fri rörlighet, migration och hets och hatbrott. 2020 antog kommissionen EU:s första hbtqi-strategi (*LGBTIQ Equality Strategy 2020-2025*) som innehåller åtgärder på EU-nivå för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor. Strategin innehåller fyra aktivitetsområden: - att motverka diskriminering av hbtqi-personer, - att säkerställa hbtqi-personers säkerhet, - att bygga ett hbtqi-inkluderande samhälle och att EU ska vara en ledande förespråkare av hbtqi-personers rättigheter i världen.



Hbtqi-frågor i Europaparlamentet 2019-2024

1. Allmän diskriminering och hatpropaganda som drabbar hbtqi-personer samt "hbtqi-fria zoner"	18
2. Förklaring av EU som en frihetszon för hbtqi-personer	19
3. Hbtqi-personers rättigheter i EU	19
4. Ökande hatbrott mot hbtqi-personer i hela Europa i ljuset av det homofobiska mordet nyligen i Slovakien.....	21
5. Behörighet, tillämplig lag, erkännande av domar samt godkännande av officiella handlingar i samband med föräldraskap och om införande av ett europeiskt intyg om föräldraskap.....	22
6. Utökande av förteckningen över EU-brott till hatpropaganda och hatbrott.....	23
7. EU:s jämlikhetsstrategi för hbtqi-personer 2020-2025	23
8. Europaparlamentets och rådets förordning om upprättande av ett gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen	25

Hbtqi-frågor i Europaparlamentet 2019-2024

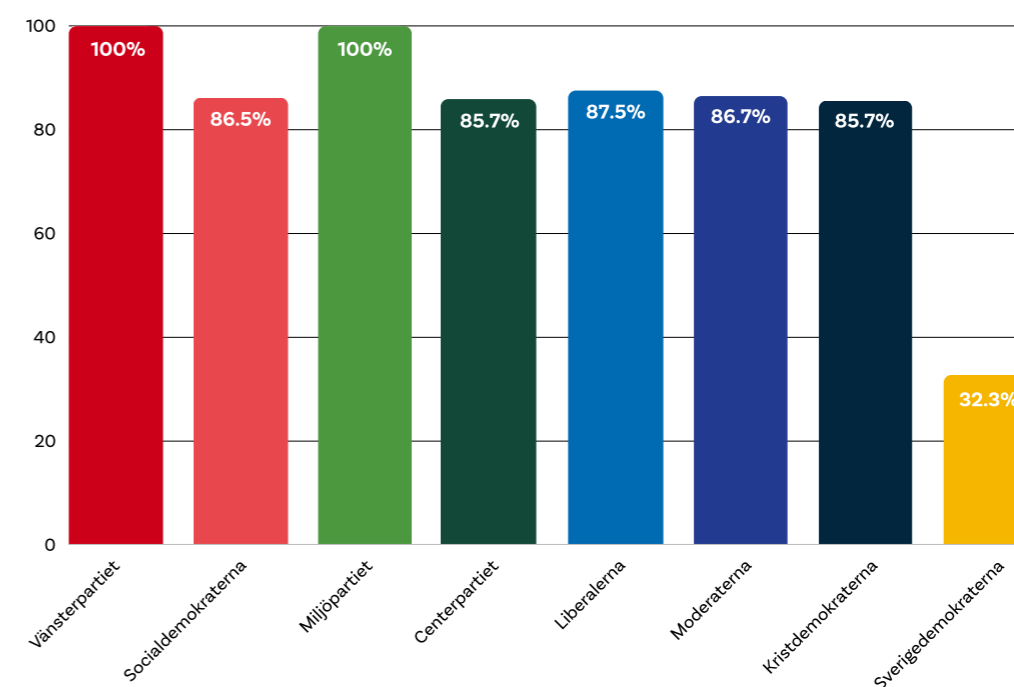
Åtta resolutioner under åren 2019-2014 har valts ut. De innehåller alla ståndpunkter i hbtqi-frågor eller beslut som påverkar hbtqi-personers rättigheter. I två fall rör det sig om lagstiftningsresolutioner, vilket innebär att Europaparlamentet varit med och fattat beslut som, förutsatt att rådet också röstar igenom lagstiftningen, blir lagstiftning i EU:s medlemsländer.

En stor del av Europaparlamentets arbete utgörs av att parlamentet tar ställning till icke-bindande resolutioner som en ledamot i något av de respektive utskotten fått till uppgift att vara rapportör för. Resolutionerna innehåller uppmaningar till bl.a. kommissionen och medlemsländerna att agera på ett visst sätt.

De svenska parlamentarikerna har, med undantag av Sverigedemokraternas ledamöter, i nästan alla fall röstat på ett sätt som ger stöd till hbtqi-personers rättigheter. Undantaget från detta är EU:s asylpolitik, där S, M, C, KD och L alla röstat för lagstiftningsresolutionen *Gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen*. Den innehåller punkter som försvagar

asylrätten inom EU på så sätt att det ges möjlighet att, utan egentlig prövning av asylskälen, utvisa asylsökande både till s.k. "säkra länder" och till ett första asyl-land utanför EU:s gränser. Det innebär att hbtqi-personer som ansökt om internationellt skydd kan komma att riskera att utsättas för förföljelse på grund av sexuell läggning eller könsidentitet om de skickas tillbaka till sådana länder, vilket strider mot internationell rätt. I övrigt är det bara Sverigedemokraternas ledamöter som i många fall antingen avstått eller röstat nej till de resolutioner som valts ut. Att Sverigedemokraternas ledamöter röstat på detta sätt ligger i linje med hur majoriteten i deras partigrupp ECR (Europeiska konservativa och reformister) har röstat gällande de olika resolutionerna. De flesta ECR-ledamöter har röstat nej till var och en av de utvalda resolutionerna, så att Sverigedemokraternas ledamöter i många fall valt att avstå och i några fall att rösta ja avviker i och för sig på ett positivt sätt från majoriteten inom deras partigrupp. Men deras röstmönster jämfört med övriga svenska parlamentariker är att de tydligt avviker på ett negativt sätt, genom att i de flesta fall inte ställa sig bakom förbättringar för hbtqi-personer. Sverigedemokraternas ledamöter skiljer sig också från de övriga svenska partiernas ledamöter genom att de i flera fall inte har röstat på samma sätt i de enskilda omröstningarna.

Så här väl stämmer hur parlamentarikerna har röstat i hbtqi-frågor överens med RFSL:s hållning.



En överensstämmelse med RFSL:s ståndpunkter utgör 100 procent. Ledamöterna från S, M, C, KD och L har röstat på exakt samma sätt i alla de åtta omröstningarna. Att dessa partiernas överensstämmelse ändå skiljer sig åt (mellan 85,7 - 87,5 procent) beror enbart på att ledamöter i vissa fall varit frånvarande, och inte röstat, vid några av de omröstningar som givit poäng. Lägre närvaro har alltså, vid uträkningen, resulterat i en marginellt lägre procentsats, utan att ledamöter från något av dessa fem partier i verkligheten har röstat sinsemellan olika.

Omröstningarna

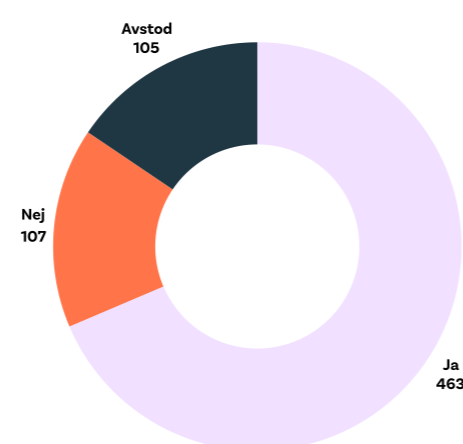
1. Allmän diskriminering och hatpropaganda som drabbar hbtj-personer samt "hbtj-fria zoner"

Resolutionen antogs av Europaparlamentet den 18 december 2019.

Denna resolution omfattar främst hatpropaganda och diskriminering som hbtj-personer (vilket är det valda begreppet här) utsätts för inom EU och innehåller en rad uppmaningar till främst kommissionen om åtgärder. En bakgrund till resolutionen är de vid denna tidpunkt aktuella "hbtj-fria zoner" som utropats på regional nivå i Polen. En av uppmaningarna är till regeringen i Polen att upphäva de resolutioner om "hbtj-fria zoner" som det tagits beslut om på regional nivå i landet.

Resolutionen antogs med 463 ja, 107 nej och 105 som avstod. Av de 107 som röstade nej tillhörde 94 någon av de två högerpopulistiska partigrupperna ECR och ID. Alla närvarande svenska Europaparlamentariker röstade ja till resolutionen, utom Peter Lundgren* (SD), Jessica Stegud (SD) och Charlie Weimers (SD) som röstade avstå.

* Peter Lundgren har formellt under mandatperioden, utan att gå till något annat parti, lämnat Sverigedemokraterna. På Europaparlamentets hemsida står det dock fortfarande att han tillhör Sverigedemokraterna och för den partigrupp, ECR, som Sverigedemokraterna ingår har han fortsatt att vara ledamot i utskottet för transport och turism. Han har i alla poängsatta omröstningar räknats som sverigedemokrat.



I resolutionen anförs bl.a. följande ståndpunkter:

3. Europaparlamentet fördömer kraftfullt all diskriminering av hbtj-personer och deras grundläggande rättigheter från myndigheters sida, inbegripet hatpropaganda som bedrivs av myndigheter och förtroendevalda, i samband med val, liksom den senaste tidens förklaringar om zoner i Polen som är fria från så kallad "hbtj-ideologi", och uppmanar kommissionen att kraftfullt fördöma sådan allmän diskriminering.

6. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att vidta konkreta åtgärder för att säkerställa den fria rörligheten för alla familjer, inklusive hbtj-familjer, i enlighet med domen från Europeiska unionens domstol från juni 2018 i målet Coman. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att införa lagstiftning om likvärdigt erkännande av samkönade äktenskap och partnerskap för att garantera full respekt för rätten till privatliv och familjeliv utan diskriminering.

9. Europaparlamentet uttrycker sin oro över att brottsoffer avstår från att anmäla hatbrott på grund av otillräckliga skyddsåtgärder och att myndigheterna misslyckas med att utreda brotten ordentligt och få fällande domar för hatbrott i medlemsstaterna. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att utveckla och sprida verktyg och mekanismer för rapportering av hatbrott och hatpropaganda och att se till att alla fall av påstådda hatbrott eller påstådd hatpropaganda verkligen utreds, lagförs och prövas.

23. Europaparlamentet uppmanar alla medlemsstater att iaktta sin plikt att skydda de grundläggande rättigheterna och friheterna för alla EU-medborgare, inklusive hbtj-personer, utan undantag, på

både nationell och lokal nivå. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att vidta positiva åtgärder för att öka den sociala acceptansen gentemot hbtj-personer.

24. Europaparlamentet uppmanar Polen att tydligt fördöma diskrimineringen av hbtj-personer, även när den härrör från lokala myndigheter, och att upphäva resolutioner som angriper hbtj-personers rättigheter, inbegripet lokala bestämmelser mot "hbtj-ideologi", i enlighet med landets nationella rätt samt sina skyldigheter enligt EU-rätten och internationell rätt.

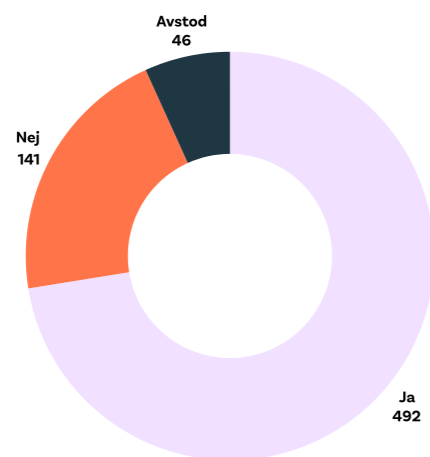
25. Europaparlamentet fördömer missbruk av lagar om information som är tillgänglig för minderåriga, särskilt på utbildnings- och medieområdet, i syfte att censurera hbtj-relaterat innehåll och material, särskilt artikel 4.2.16 i lagen om skydd av minderåriga mot skadlig påverkan från offentlig information i Litauen och artikel 10.1 i utbildningslagen i Lettland. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att ändra sådan lagstiftning så att den fullt ut överensstämmer med de grundläggande rättigheter som fastställs i EU-rätten och internationell rätt. Parlamentet uppmanar kommissionen att vidta alla åtgärder som krävs för att säkerställa efterlevnad.

2. Förklaring av EU som en frihetszon för hbtqi-personer

Resolutionen antogs av Europaparlamentet den 11 mars 2021.

Europaparlamentet förklarar i denna resolution EU som en frihetszon för hbtqi-personer och fördömer alla former av våld mot eller diskriminering av personer på grund av deras kön eller sexuella läggning. Resolutionen är en reaktion från Europaparlamentet mot politiska initiativ i bl.a. Polen och Ungern riktade mot hbtqi-personer som förstärker hbtqi-personers utsatthet i dessa EU-länder.

Resolutionen antogs med 492 ja, 141 nej och 46 som avstod. Av de 141 som röstade nej tillhörde 113 någon av de två högerpopulistiska partigrupperna ECR och ID. Alla närvarande svenska Europaparlamentariker röstade ja till resolutionen, utom Peter Lundgren (SD), Jessica Stegrud (SD) och Charlie Weimers (SD) som röstade avstå.

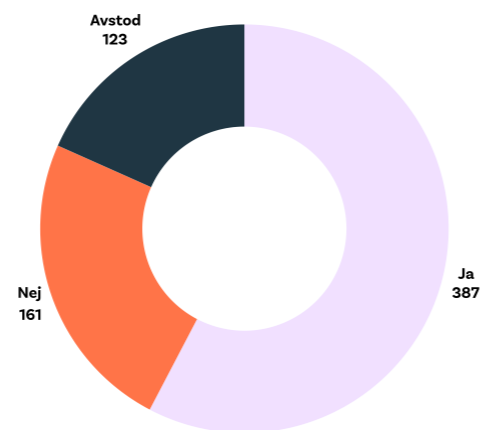


3. Hbtqi-personers rättigheter i EU

Resolutionen antogs av Europaparlamentet den 14 september 2021.

Denna resolution om hbtqi-personers rättigheter innehåller 14 punkter som tydliggör vad Europaparlamentet förväntar sig av EU-kommissionen när det gäller hbtqi-rättigheter på EU-nivå.

Resolutionen antogs med 387 ja, 161 nej och 123 som avstod. Alla närvarande svenska Europaparlamentariker röstade ja till resolutionen, utom Peter Lundgren (SD), Jessica Stegrud (SD) och Charlie Weimers (SD) som röstade avstå.



I resolutionen anføres bl.a. följande ståndpunkter:

2. Europaparlamentet uttrycker mycket djup oro över den diskriminering som regnbågsfamiljer och deras barn utsätts för i EU och över att de berövas sina rättigheter på grund av sexuell läggning eller

könsidentitet eller föräldrars eller partners könskaraktär. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att få bukt med denna diskriminering och undanröja de hinder de möter när de utövar sin grundläggande rätt till fri rörlighet inom EU.

4. Europaparlamentet insisterar på att EU måste inta en gemensam hållning när det gäller erkännande av samkönade äktenskap och partnerskap. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att framför allt införa relevant lagstiftning för att säkerställa full respekt för rätten till privatliv och familjeliv utan diskriminering och fri rörlighet för alla familjer, inbegripet åtgärder för att underlätta erkännandet av transsexuella föräldrars juridiska kön.

5. Europaparlamentet påminner om att EU-rätten har företräde framför alla typer av nationell lagstiftning, inbegripet över motstridiga konstitutionella bestämmelser, och att medlemsstaterna därför inte kan åberopa något konstitutionellt förbud mot samkönade äktenskap eller konstitutionellt skydd av "moralen" eller "den allmänna ordningen" för att hindra den grundläggande rätten till fri rörlighet för personer inom EU i strid med de regnbågsfamiljers rättigheter som flyttar till deras territorium.

8. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att föreslå lagstiftning som ålägger alla medlemsstater att i enlighet med nationell lagstiftning erkänna att de vuxna som anges i ett födelsebevis som utfärdats i en annan medlemsstat är barnets lagliga föräldrar, oavsett de vuxnas lagliga kön eller civilstånd, och att kräva att alla medlemsstater i enlighet med nationell lagstiftning erkänner de äktenskap eller registrerade partnerskap som har ingåtts

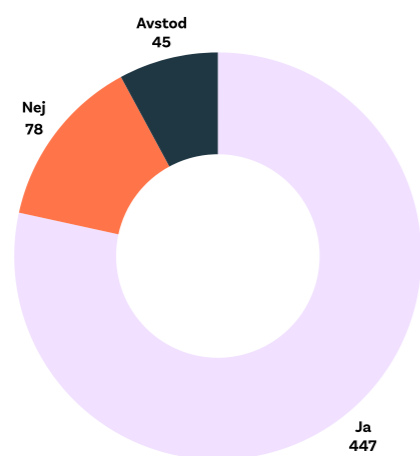
i en annan medlemsstat i alla de situationer där makarna eller de registrerade partnerna skulle ha rätt till likabehandling enligt Europadomstolens rättspraxis. Parlamentet betonar vikten av att födelsebevis erkänns i alla medlemsstater oavsett föräldrarnas kön, eftersom detta skulle säkerställa att barn inte blir statslösa när de flyttar till en annan medlemsstat. 9. Europaparlamentet stöder kommissionens åtagande att föreslå ett lagstiftningsinitiativ i syfte att utvidga förteckningen över "EU-brott" till hatbrott och hatpropaganda, även när de riktas mot hbtqi-personer, samt förslaget om ömsesidigt erkännande av föräldraskap och eventuella åtgärder för att stödja ömsesidigt erkännande av samkönade partnerskap mellan medlemsstaterna. Parlamentet uppmanar rådets kommande ordförandeskap att i sina agendor prioritera dessa frågor.

14. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att ta itu med diskrimineringen av hbtqi-personer i Polen och Ungern för att uppmana medlemsstaterna att korrekt tillämpa och respektera EU:s lagstiftning i denna fråga. Parlamentet uppmanar rådet att återuppta diskussionerna om förfarandena mot Polen och Ungern enligt artikel 7 i EU-fördraget, inbegripet om hbtqi-rättigheter. Parlamentet påminner om sin ståndpunkt av den 17 september 2020 och uppmanar kommissionen att fullt ut utnyttja de verktyg som står till dess förfogande för att ta itu med den uppenbara risken att Polen och Ungern allvarligt åsidosätter de värden som unionen bygger på, särskilt påskyndade överträdelseförfaranden och ansökningar om interimistiska åtgärder inför domstolen samt budgetverktyg. Parlamentet uppmanar kommissionen att fortsätta att hålla parlamentet regelbundet informerat och nära delaktigt.

4. Ökande hatbrott mot hbtqi-personer i hela Europa i ljuset av det homofobiska mordet nyligen i Slovakien

Resolutionen antogs av Europaparlamentet den 20 oktober 2022.

Denna resolution antogs som en följd av ett mord, utfört av en radikaliserad högerextremist, på två unga män utanför en gaybar i Slovakiens huvudstad Bratislava den 12 oktober 2022. Den inleds med punkter som handlar om situationen i Slovakien, bl.a. uppmanas slovakiska myndigheter att "effektivt bekämpa desinformationskampanjer mot hbtqi-personer" och den slovakiska regeringen och det slovakiska parlamentet uppmanas att "garantera respekt för alla rättigheter, särskilt privat- och familjeliv, inbegripet rättsligt erkännande av samkönade par". Därefter följer punkter om framför allt insatser mot hatpropaganda och hatbrott på både EU-nivå och på nationell nivå.



Resolutionen antogs med 447 ja, 78 nej och 45 som avstod. Av de 78 som röstade nej tillhörde 65 någon av de två högerpopulistiska partigrupperna ECR och ID. Alla närvarande svenska Europaparlamentariker röstade ja till resolutionen, utom Charlie Weimers (SD) som röstade avstå.

I resolutionen anförts bl.a. följande ståndpunkter:

12. Europaparlamentet understryker att hatpropaganda och hatbrott är utbredda i hela Europa och har ökat under de senaste åren. Parlamentet understryker att hatpropaganda från offentliga personer, särskilt politiker, uppfattas som legitimerande av hat av dem som gör sig skyldiga till det. Parlamentet anser att det är nödvändigt att bekämpa dessa uttrycksformer, som uppmuntrar till, sprider eller främjar hat och strider mot principerna för ett demokratiskt och pluralistiskt samhälle. Parlamentet är oroat över den ökande förekomsten av hbtqi-fobisk retorik från högerextrema, althöger och ultrakonservativa partier. Parlamentet uppmanar de offentliga myndigheterna och i synnerhet de lokala myndigheterna att bidra till att stoppa den våg av intolerans som omger dessa och andra typer av attacker.

14. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att öka insatserna för att se till att utbildning främjar de medborgerliga värdena acceptans, tolerans, mångfald, jämlikhet och respekt i frågor som rör sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck samt könsegenskaper, till exempel genom systematisk utbildning om mänskliga rättigheter och upplysningskampanjer. Parlamentet betonar behovet av att åtgärda de bakomliggande orsakerna till extremism genom skraddarsydda förebyggande åtgärder, i samarbete med skolor och familjer.

15. Europaparlamentet fördömer skarpt regeringar i Europa som är beroende av aktivt eller passivt stöd från högerextrema och andra hbtqi-fobiska politiska partier för att få tillgång till och hålla sig kvar vid makten och legitimera sina narrativ.

18. Europaparlamentet betonar att medlemsstaterna måste bekämpa hat mot hbtqi-personer på alla tänkbara sätt, bland annat genom att genomföra rekommendationerna från Europarådets ministerkommitté, som uppmanar sina medlemsstater att säkerställa effektiva snabba och opartiska utredningar samt lagföring av dem som är ansvariga för sådana brott, att erkänna att ett motiv som bygger på fördomar mot sexuell läggning eller könsidentitet kan beaktas som en försvårande omständighet, att säkerställa att offer och vittnen uppmuntras att rapportera hatmotiverade incidenter och att brottsbekämpande strukturer har den kunskap och kompetens som krävs för att bistå dem. Parlamentet uppmanar vidare medlemsstaterna att vidta lämpliga åtgärder för att bekämpa uppvigling till hat på nätet.

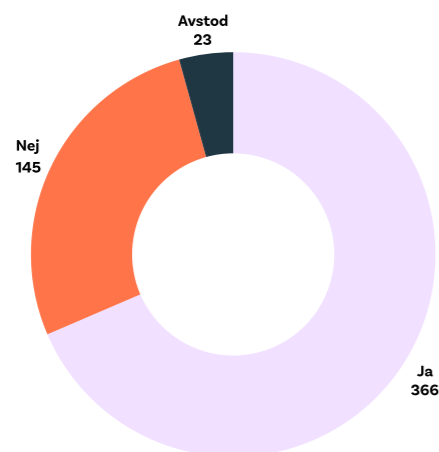
20. Europaparlamentet uppmanar med kraft rådet att så snart som möjligt anta rådets beslut om utvidgning av förteckningen över EU-brott så att den omfattar uttalanden och hatbrott i artikel 83.1 i EUF-fördraget och uppmanar med kraft Ungern och Polen att sluta blockera antagandet av detta beslut, och uppmanar enträget Tjeckien, som för närvarande innehar det roterande rådsordförandeskapet, att vidta ytterligare åtgärder i denna fråga och nå en överenskommelse om den så snart som möjligt.



5. Behörighet, tillämplig lag, erkännande av domar samt godkännande av officiella handlingar i samband med föräldraskap och om införande av ett europeiskt intyg om föräldraskap

Lagstiftningsresolution som antogs av Europaparlamentet den 14 december 2023.

Lagstiftningsresolutionen grundar sig på ett förslag från kommissionen, som Europaparlamentet gjort ändringar i, som innebär gemensamma internationellt privat- och processrättsliga regler om föräldraskap i gränsöverskridande situationer. I enlighet med principen om ömsesidigt erkännande föreslås det att ett föräldraskap som har fastställts i ett EU-land ska erkännas i andra medlemsländer utan att något särskilt förfarande krävs. Dessa gemensamma regler på området skulle stärka barns och familjers rättssäkerhet och skydd på så sätt att barn till samkönade par, par där någon eller båda ändrat juridiskt kön samt barn som tillkommit genom värdgravitet skulle ges samma rättstrygghet och skydd som andra barn när familjen flyttar från ett EU-land till ett annat.

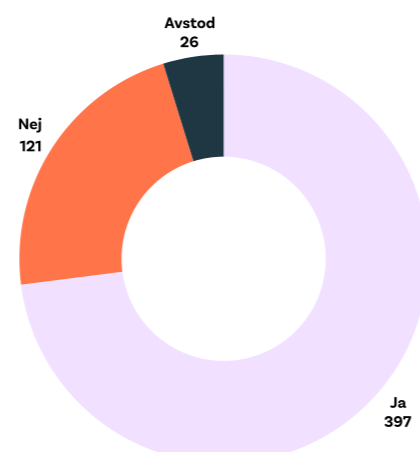


Resolutionen antogs med 366 ja, 145 nej och 23 som avstod. Av de 145 som röstade nej tillhörde 90 någon av de två högerpopulistiska partigrupperna ECR och ID. Alla närvarande svenska Europaparlamentariker röstade ja till resolutionen, utom Johan Nissinen* (SD) och Charlie Weimers (SD) som röstade avstå.

6. Utökande av förteckningen över EU-brott till hatpropaganda och hatbrott

Resolutionen antogs av Europaparlamentet den 18 januari 2024.

Denna resolution uppmanar rådet att anta ett beslut om att inkludera hatpropaganda och hatbrott bland brotten i förteckningen i artikel 83.1 i EUF-fördraget, så att kommissionen därefter kan utarbeta förslag till en gemensam rättslig ram för att bekämpa hatpropaganda och hatbrott i hela EU. Ett sådant beslut skulle göra det möjligt för EU att fastställa miniminivå för straffrättsliga åtgärder mot hatpropaganda och hatbrott också på grund av bl.a. kön, sexuell läggning, ålder och funktionsnedsättning. Europaparlamentet menar i resolutionen att det "finns ett akut behov av en sådan gemensam rättslig ram för att ta fram miniminormer om fastställande av brottsrekvisit och påföljder och därmed bekämpa hatpropaganda och hatbrott på en gemensam europeisk grund i syfte att säkerställa ett konsekvent skydd av potentiella offer för sådana gärningar i hela unionen."

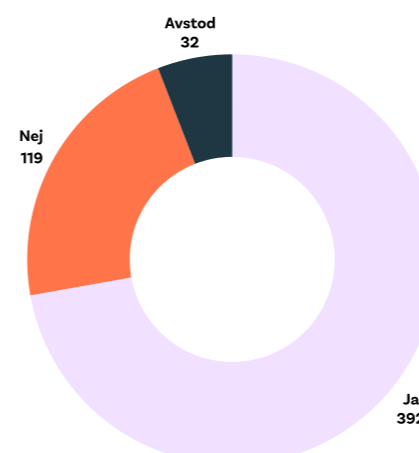


Resolutionen antogs med 397 ja, 121 nej och 26 som avstod. Av de 121 som röstade nej tillhörde 88 någon av de två högerpopulistiska partigrupperna ECR och ID. Alla närvarande svenska Europaparlamentariker röstade ja till resolutionen, utom Peter Lundgren (SD), Johan Nissinen (SD) och Charlie Weimers (SD) som röstade nej.

7. Genomförandet av EU:s jämlikhetsstrategi för hbtqi-personer 2020-2025

Resolutionen antogs av Europaparlamentet den 8 februari 2024.

Denna resolution utgör Europaparlamentets utvärdering av EU:s jämlikhetsstrategi för hbtqi-personer 2020-2025. Den innehåller en lång rad uppmaningar till kommissionen, och till EU:s medlemsländer, om hbtqi-rättigheter. Den avslutas med en uppmaning till kommissionen om att se till att nästa strategi "styrts av en mer robust del som åtföljs av en målinriktad genomförandeplan" och "en stark integreringsstruktur som säkerställer att hbtqi-personers rättigheter integreras i all EU-politik" och att den inkluderar "en tidsplan och delmål som säkerställer övervakning, utvärdering, ansvarsskyldighet och erfarenhetsöverföring", samt att en samordnare för hbtqi-personers rättigheter tillsätts vid kommissionen.



Resolutionen antogs med 392 ja, 119 nej och 32 som avstod. Av de 119 som röstade nej tillhörde 90 någon av de två högerpopulistiska partigrupperna ECR och ID. Alla närvarande svenska Europaparlamentariker röstade ja till resolutionen, utom Johan Nissinen (SD) och Charlie Weimers (SD) som röstade nej.

I resolutionen anförts bl.a. följande ståndpunkter:

26. Europaparlamentet uppmanar EU och medlemsstaterna att verkligen integrera hbtqi-personers rättigheter i all EU-politik. Parlamentet efterlyser en politik som tar itu med diskriminering på flera grunder, däribland socioekonomisk status, ålder, ras, religion, faktisk eller upplevd sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck och könsskarakteristika eller funktionsnedsättning. Parlamentet efterlyser en politik som tar hänsyn till de särskilda förhållandena i landsbygdsområden, randområden och yttersta randområden.

34. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att öka hälso- och sjukvårdstjänsternas täckning så att hbtqi-personer kan söka särskild vård, inbegripet sexuell och reproduktiv hälsa och därtill hörande behandlingar. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen och medlemsstaterna att vidta åtgärder för att bekämpa diskriminering av hbtqi-personer inom hälso- och sjukvårdssektorn.

37. Europaparlamentet uppmanar EU att ge hbtqi-personer, även personer från tredjeländer som betecknas som säkra länder, tillgång till asyl.

39. Europaparlamentet uppmanar Europeiska unionens asylbyrå att skyndsamt färdigställa sin praktiska vägledning om ansökningar grundade på sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck och könsskarakteristika, och uppmanar medlemsstaterna att därefter följa denna vägledning.

44. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att granska EU:s rättsliga ram och de möjliga åtgärder som skulle kunna vidtas för att motverka och förbjuda omvandlingsterapier på EU-nivå och att driva på medlemsstaterna att förbjuda så kallade omvandlingsterapier som baseras på SOGIESC.

46. Europaparlamentet efterlyser ett förbud mot könsstympning, särskilt könsstympning av intersexuella och kvinnlig könsstympning.

* Johan Nissinen har, i maj 2024, lämnat Sverigedemokraterna och företräder numera Folklistan. Vid tidpunkten för alla de poängsatta omröstningar han deltagit i företrädde han Sverigedemokraterna.

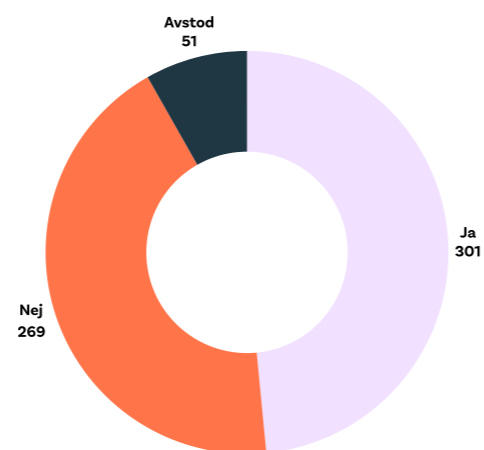
49. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att erkänna äktenskap och föräldraskap för par av samma kön så att de kan utöva sina rättigheter enligt EU-rätten, såsom krävs av EU-domstol.
50. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att införa tillgänglig lagstiftning och tillgängliga förfaranden för rättsligt erkännande av könsidentitet med stöd av kommissionen.



8. Europaparlamentets och rådets förordning om upprättande av ett gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen

Lagstiftningsresolution antogs av Europaparlamentet den 10 april 2024.

Lagstiftningsresolutionen är en del av migrations- och asylpakten, som har förhandlats fram inom EU under en flera års tid och som slutligen nådde fram till en överenskommelse mellan medlemsländerna inom EU under våren 2024. Denna lagstiftningsresolution är en delvis reformering och ett utökande av EU:s hittillsvarande gemensamma asyl- och migrationspolitik. I den finns punkter som försvagar asylrätten inom EU på så sätt att det ges möjlighet att, utan egentlig prövning av asylskälen, utvisa asylsökande både till s.k. "säkra länder" och till ett första asylland utanför EU:s gränser. För hbtqi-asylsökande innebär detta att de enklare kommer att kunna skickas tillbaka till länder där de riskerar att utsättas för förföljelse på grund av sexuell läggning eller könsidentitet, vilket är i strid med internationell rätt och gällande konventioner.



Resolutionen antogs med 301 ja, 269 nej och 51 som avstod. De svenska Europaparlamentarikerna från S, M, C, KD och L röstade ja till resolutionen, medan ledamöterna från SD, MP och V röstade nej. (Att Sverigedemokraterna röstade nej handlade i deras fall om att partiet hade önskat ännu strängare gemensamt regelverk som hade tillåtit EU-länder att tillämpa en striktare asyl- och migrationspolitik än vad som nu blir möjligt.)

De ståndpunkter om första asylland och säkra tredjeländer som finns i lagstiftningsresolutionen är bl.a. följande:

45. Medlemsstaterna bör ha möjlighet att neka prövning av en ansökan, t.ex. när ett land som inte är en medlemsstat betraktas som sökandens första asylland eller ett säkert tredjeland, eller när en internationell domstol eller tribunal har tillhandahållit sökanden säker omplacering till en medlemsstat eller ett tredjeland, eller när ansökan görs först efter sju arbetsdagar från och med den dag då sökanden tar emot beslutet om återvändande, under förutsättning att han eller hon hade informerats om konsekvenserna av att inte göra en ansökan inom den tidsfristen och att inga nya relevanta faktorer har framkommit. Eftersom Ceas bygger på ömsesidigt förtroende och en presumtion om efterlevnad av grundläggande rättigheter, inbegripet de rättigheter som härrör från Genèvekonventionen samt den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna, utgör det förhållande att en annan medlemsstat redan har beviljat internationellt skydd som regel en anledning att neka prövning av en ansökan från samma sökande. Medlemsstaterna bör därför ha möjlighet att neka prövning av en ansökan om sökanden redan har

beviljats internationellt skydd i en annan medlemsstat. Dessutom bör prövning nekas när ansökan är en efterföljande ansökan utan nya relevanta faktorer

46. Vid tillämpning av begreppen första asylland och säkert tredjeland är det nödvändigt att det tredjeland som begreppen tillämpas på har ratificerat och respekterat Genèvekonventionen, om inte tredjelandet i lag eller praxis på annat sätt tillhandahåller ett effektivt skydd i enlighet med grundläggande människorättsnormer, såsom tillgång till medel för uppehälle som är tillräckliga för att upprätthålla en rimlig levnadsstandard med hänsyn till den övergripande situationen i det mottagande tredjelandet, tillgång till sjukvård och nödvändig behandling av sjukdomar och tillgång till utbildning enligt de villkor som gäller generellt i det tredjelandet. Ett sådant effektivt skydd bör förbli tillgängligt till dess att man kan finna en hållbar lösning. Det bör vara möjligt att fastställa ett tredjeland som säkert med undantag för specifika delar av dess territorium eller tydligt identifierbara kategorier av personer.

47. Medlemsstaterna bör ha möjlighet att tillämpa begreppet första asylland som grund för att neka prövning sökanden åtnjöt ett effektivt skydd och fortfarande kan erhålla detta skydd i ett tredjeland, om sökandens liv och frihet inte är hotade på grund av ras, religion, nationalitet, tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller politisk åskådning, om sökanden varken är utsatt för förföljelse eller löper någon verklig risk för allvarlig skada enligt definitionen i förordning (EU) och om sökanden är skyddad mot refoulement och mot avlägsnande i strid med rätten till skydd mot tortyr och grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning i enlighet med folkrätten.



Kandidaterna och hbtqi- frågor

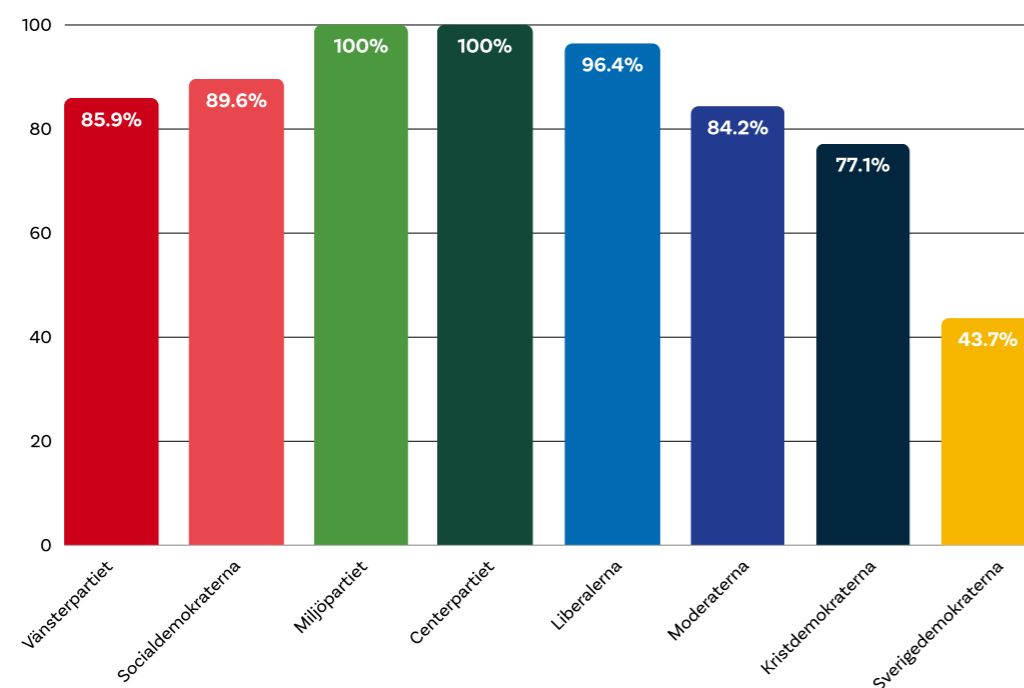
Under våren skickade RFSL ut en enkät till de översta kandidaterna i valet till Europaparlamentet den 9 juni från de åtta partier som idag har ledamöter i parlamentet. I enkäten ställdes sex frågor på lika många teman. Till alla partier skickades enkäten till de tio översta kandidaterna. Enkäten gick därmed ut till 80 kandidater.

Av dessa 80 svarade 46 på enkäten, vilket utgör en svarsfrekvens på 57,5 procent. Svarsfrekvensen skiljer sig märkbart mellan kandidaterna från olika partier. Bäst svarsfrekvens har Miljöpartiets kandidater, där 9 av 10 svarade. Sämst svarsfrekvens har Sverigedemokraternas och Kristdemokraternas kandidater, från vilka bara 2 av 10 svarade. Kristdemokraterna är det enda parti där ingen av partiets toppkandidater, som står på valbar plats på partiets lista, har svarat på enkäten.

På de följande sidorna redovisas varje enkätfråga var för sig. De frågor, som berör hbtqi-personers rättigheter, som ställts i enkäten valdes för att de är aktuella och kommer, eller kan komma, att behandlas inom EU under de närmaste fem åren. Kommande EU-parlamentariker kommer sannolikt alltså att komma i kontakt direkt med dessa frågor under sin mandatperiod. Två kandidater lämnade kommentarer som handlade om någon enkätfråga. De kommentarerna redovisas nedan under respektive fråga. En kandidat lämnade en övergripande kommentar på enkätfrågorna. Den redovisas sist nedan.

Kandidaterna och hbtqi-frågor

Så här väl stämmer hur kandidaterna svarade överens med RFSL:s hållning.



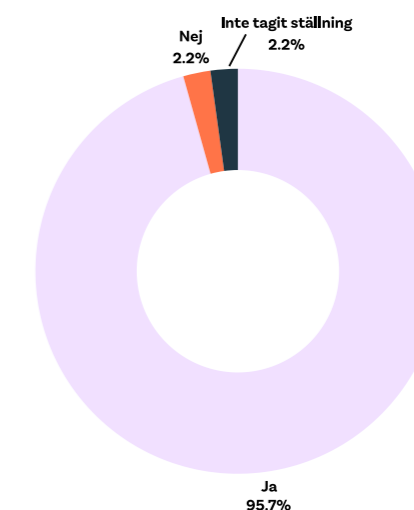
Fråga 1: Är du för införande av ett EU-direktiv om förbud mot diskriminering på grund av bland annat sexuell läggning inom områdena socialt skydd, utbildning och tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster?

Om frågan:

Inom EU finns idag ett gemensamt förbud mot diskriminering inom arbetslivet på grund av kön, ålder, funktionshinder, sexuell läggning och religion eller övertygelse. Transpersoner skyddas delvis, på ett indirekt och otillräckligt sätt, mot diskriminering på grund av kön inom arbetslivet och tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster.

Ett gemensamt förbud på EU-nivå mot diskriminering inom områdena socialt skydd, inklusive social trygghet och hälsovård, utbildning och tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster finns däremot inte. Redan 2009 presenterade EU-kommissionen ett förslag till EU-direktiv, som också antagits av Europaparlamentet, om förbud mot sådan diskriminering på grund av ålder, funktionshinder, sexuell läggning och religion eller övertygelse. Förbudet inom EU mot diskriminering på grund av kön gäller redan också utanför arbetslivet.

I ett flertal EU-länder, dock inte Sverige, saknas det idag diskrimineringskydd på grund av sexuell läggning och könsidentitet inom de föreslagna områdena. Direktivet, som fortfarande är aktuellt och



överlämnas som en pågående förhandlingsfråga till varje nytt ordförandeland, skulle innebära införande av samma diskrimineringskydd på grund av bland annat sexuell läggning inom hela EU.

För att detta EU-direktiv ska kunna träda i kraft krävs att alla medlemsländer ställer sig bakom det i ministerrådet. Denna process har dock nu under 15 år, av varierande orsaker, blockerats av några medlemsländer. Senast har det belgiska EU-ordförandeskapet tagit upp förhandlingar för att försöka lösa upp blockeringen av direktivet.

Resultat enkätsvaren:

Alla kandidater som besvarat RFSL:s enkät har svarat ja på frågan, utom Beatrice Timgren (SD) och Andreas Ahlqvist (SD), som svarat inte tagit ställning respektive nej.

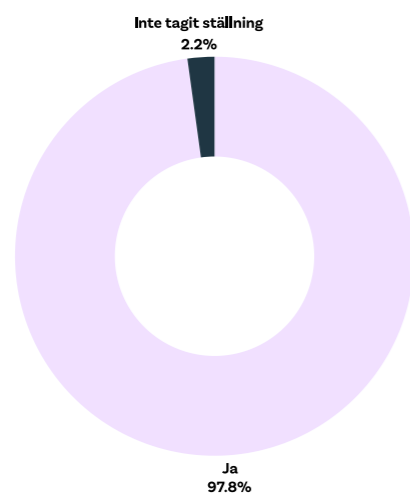
Fråga 2: Är du för att EU tar lagstiftningsinitiativ för att säkerställa att den fria rörligheten för människor inom EU gäller fullt ut för samkönade par så att ett äktenskap/partnerskap som ingåtts mellan två personer av samma kön i ett EU-land alltid är juridiskt giltigt vid flytt till ett annat EU-land?

Om frågan:

De flesta EU-länder har idag lagstiftning som gör det möjligt för samkönade par att ingå äktenskap eller partnerskap. I fem EU-länder, Bulgarien, Litauen, Polen, Rumänien och Slovakien, finns det dock varken rätt att ingå äktenskap eller partnerskap för par av samma kön. Detta utgör ett hinder för den fria rörligheten för människor, då hinder i vissa fall uppstår för den som är gift eller registrerad partner med en EU-medborgare av samma kön att följa med och erhålla sociala rättigheter när partnern flyttar till ett annat EU-land. Det finns ett behov av att EU tar ett lagstiftningsinitiativ så att ett äktenskap eller partnerskap som ingåtts mellan två personer av samma kön i ett EU-land alltid är juridiskt giltigt vid flytt till ett annat EU-land.

Resultat enkätsvaren:

Alla kandidater som besvarat RFSL:s enkät har svarat ja på frågan, utom Andreas Ahlqvist (SD), som svarat inte tagit ställning.



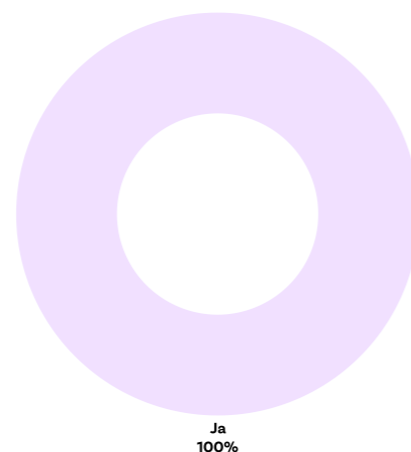
Fråga 3: Är du för antagande av en föreslagen EU-förordning om att ett föräldraskap som har fastställts i en medlemsstat ska erkännas i andra medlemsstater utan att något särskilt förfarande krävs?

Om frågan:

Det finns ett stort behov av EU-gemensamma regler om föräldraskap. EU-kommissionen har tagit fram ett förslag till en förordning med gemensamma internationellt privat- och processrättsliga regler om föräldraskap i gränsöverskridande situationer. I enlighet med principen om ömsesidigt erkännande föreslås det att ett föräldraskap som har fastställts i ett medlemsland ska erkännas i andra medlemsländer utan att något särskilt förfarande krävs. Gemensamma regler på området skulle stärka barns och familjers rättssäkerhet och skydd. Som det ser ut idag, när dessa EU-gemensamma regler saknas, har barn till samkönade par, par där någon eller båda ändrat juridiskt kön samt barn som tillkommit genom värdgraviditet inte samma rättstrygghet och skydd som andra barn när familjen flyttar från ett EU-land till ett annat. Det kan leda till en situation där någon av föräldrarna inte längre erkänns som ett barns juridiska förälder i det EU-land som en barnfamilj flyttar till. RFSL:s remissvar på förslaget till EU-förordning finns på rfsl.se.

Resultat enkätsvaren:

Alla kandidater som besvarat RFSL:s enkät har svarat ja på frågan.



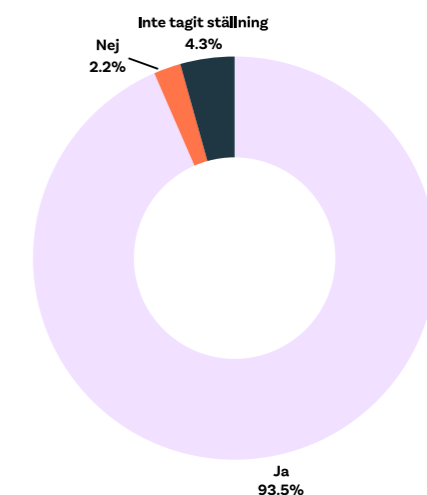
Fråga 4: Är du för att EU inför gemensam lagstiftning mot homofobisk och transfobisk hets och homofobiska och transfobiska hatbrott?

Om frågan:

Sverige, och flera andra EU-länder, har lagstiftning som möjliggör straffskärpning för hatbrott på grund av offrets sexuella läggning, könsidentitet eller könsuttryck och lagstiftning som förbjuder hets på grund av sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck. EU:s byrå för grundläggande rättigheter (FRA) har framfört att gemensam lagstiftning inom EU mot homofobisk hets och homofobiska hatbrott behövs. Idag finns det ett så kallat ramverksbeslut inom EU om gemensam lagstiftning kring hatpropaganda och hatbrott när det gäller ras, hudfärg, religion, härstamning eller nationellt eller etniskt ursprung.

EU-kommissionen föreslog 2021 att rådet ska fatta ett beslut om att utvidga den rättsliga grunden för straffrättslig EU-lagstiftning så att den även omfattar hatpropaganda och hatbrott. Ett sådant beslut skulle kräva enhällighet i rådet och parlamentets godkännande. Kommissionens förslag innebär att rådet ska fatta beslut om att hatpropaganda och hatbrott ska vara ett brottsområde i den mening som avses i artikel 83.1 EUF-fördraget, som idag gör det möjligt för EU att ha gemensamma minimiregler på brottsområdena terrorism, människohandel och sexuellt utnyttjande av kvinnor och barn, olaglig narkotikahandel, olaglig handel med vapen, penningtvätt, korruption, förfalskning av betalningsmedel, it-brottslighet och organiserad brottslighet. En utvidgning till hatpropaganda och hatbrott skulle göra det möjligt för EU att fastställa miniminivå för straffrättsliga åtgärder mot hatpropaganda och hatbrott också på grund av bl.a. kön, sexuell läggning, ålder och funktionsnedsättning, förutom de gemensamma bestämmelser som redan finns som gäller

brott med rasistiska och främlingsfientliga motiv. Rådet har ännu inte fattat något beslut om att utvidga den rättsliga grunden för straffrättslig EU-lagstiftning, eftersom det finns medlemsländer som motsätter sig detta.



Resultat enkätsvaren:

Alla kandidater som besvarat RFSL:s enkät har svarat ja på frågan, utom Beatrice Timgren (SD) och Andreas Ahlqvist (SD) som båda svarat inte tagit ställning, och Martin Hallander (KD), som svarat nej.

Ilan De Basso (S) lämnade en skriftlig kommentar på denna fråga: "Ökningen av hatbrott och hatpropaganda mot hbtqi+ personer är djupt oroande. Socialdemokraterna har under lång tid fört fram krav på att hatbrott och hatpropaganda måste tas på större allvar genom att EU utökar den rättsliga definitionen så att den omfattar fler former än idag. Själva lagstiftningen kring hatbrott är dock en nationell kompetens."

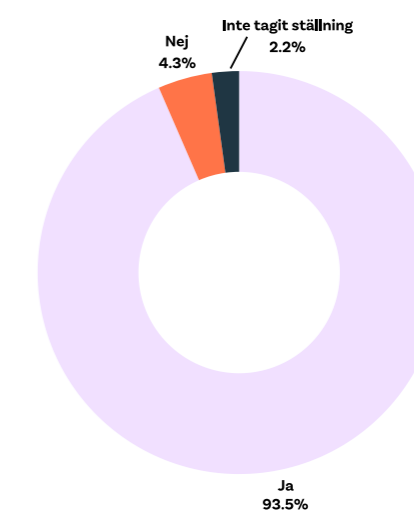


Fråga 5: Är du för att EU antar en hbtqi-strategi för 2025-2030, som tar vid när EU:s nuvarande jämlikhetsstrategi för hbtqi-personer löper ut och som inkluderar Europaparlamentets antagna uppmaningar (se nedan) kring hur en ny strategi bör utformas?

Om frågan:

2020 antog EU-kommissionen EU:s första hbtqi-strategi (*LGBTIQ Equality Strategy 2020-2025*) som innehåller åtgärder på EU-nivå för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor. Strategin innehåller fyra aktivitetsområden: - att motverka diskriminering av hbtqi-personer, - att säkerställa hbtqi-personers säkerhet, - att bygga ett hbtqi-inkluderande samhälle och att EU ska vara en ledande förespråkare av hbtqi-personers rättigheter i världen.

Europaparlamentet har i en antagen resolution från början av 2024 om genomförandet av hbtqi-strategin riktat en lång rad uppmaningar till kommissionen och medlemsländerna om förbättringar av hbtqi-personers livsvillkor och rättigheter. När det gäller att anta en ny hbtqi-strategi för åren 2025-2030 så uppmanade parlamentet kommissionen att se till att nästa strategi "styrs av en mer robust del



som åtföljs av en målinriktad genomförandeplan" och "en stark integreringsstruktur som säkerställer att hbtqi-personers rättigheter integreras i all EU-politik" samt att den inkluderar "en tidsplan och delmål som säkerställer övervakning, utvärdering, ansvarsskyldighet och erfarenhetsöverföring". Parlamentet önskar också att en samordnare för hbtqi-personers rättigheter tillsätts vid kommissionen.

Resultat enkätsvaren:

Alla kandidater som besvarat RFSL:s enkät har svarat ja på frågan, utom Micaela Löwenhök (M), som svarat inte tagit ställning, och Beatrice Timgren (SD) och Andreas Ahlqvist (SD), som båda svarat nej.

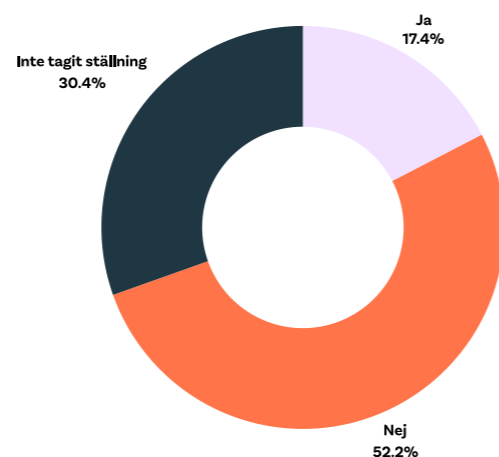
Fråga 6: Är du för att bidragsgivare utanför EU som ger bidrag till en civilsamhällsorganisation i ett EU-land, i enlighet med ett förslag till EU-direktiv, ska registreras i nationella register samt behöva tillhandahålla viss information om sin verksamhet som ska göras offentlig?

Om frågan:

EU-kommissionen presenterade i slutet av 2023 ett förslag till EU-direktiv som innebär att den som bedriver så kallad intresserepresentation för tredjeländers räkning ska registreras i nationella register samt tillhandahålla viss information om sin verksamhet som ska göras offentlig. EU:s medlemsländer ska också utse tillsynsmyndigheter och införa sanktioner vid överträdelse av direktivets krav.

En ambition med direktivet är att motverka desinformation och utländsk påverkan i EU:s beslutsprocesser. En följd av det kan dock bli att det försvårar för civilsamhällsorganisationer att verka och utvecklas, bl.a. att kunna få finansiering från bidragsgivare utanför EU. Tidigare har EU framfört kritik när länder infört restriktioner kring utländsk finansiering och det underminerar EU:s trovärdighet när EU själv vill införa snarlika restriktioner. Direktivet kan ge EU-länder verktyg för att genomföra repressalier mot civilsamhällsorganisationer som anses misshagliga. Ett sådant här regelverk som innefattar civilsamhällsorganisationer riskerar få en avskräckande effekt på organisationer, som kan se sig tvingade att börja begränsa vilket politiskt påverkansarbete de kan utföra. EU-kommissionen har själva erkänt att direktivet kan ha en begränsad inverkan på åtnjutandet av rätten till föreningsfrihet.

Detta borde göra att Sverige motsätter sig genomförande av detta direktiv, också mot bakgrund av den utsatthet i förhållande till myndigheter och regeringsföreträdare som hbtqi-organisationer lever under i vissa EU-länder. RFSL har ställt sig bakom ett för flera ideella organisationer gemensamt remissvar på direktivet som återfinns på [rfsl.se](https://www.rfsl.se).



Resultat enkätsvaren:

Detta är den enkätfråga som det inkommit mest varierande svar på. Frågan är relativt ny och de svenska partierna har ännu inte alla hunnit utforma någon definitiv ståndpunkt. En hel del av kandidaterna har därför svarat inte tagit ställning, vilket är det dominerande svaret från kandidaterna från S och M. Endast kandidaterna från C och MP har alla svarat att de inte vill att bidragsgivare utanför EU som ger bidrag till en civilsamhällsorganisation i ett EU-land ska registreras i nationella register samt ska behöva tillhandahålla viss information om sin verksamhet som ska göras offentlig. Sex av åtta V-kandidater som besvarat enkäten har däremot svarat att de är för detta.

De kandidater som svarat att de är för att bidragsgivare utanför EU som ger bidrag till en civilsamhällsorganisation i ett EU-land ska registreras i nationella register, samt ska behöva tillhandahålla viss information om sin verksamhet som ska göras offentlig, är:

- Micaela Löwenhök (M)
- Jonas Sjöstedt (V)
- Hanna Gedin (V)
- Joel Grimborg (V)
- Gertrud Ingelman (V)
- Christina Hedin (V)
- Lotta Lagnander (V)
- Martin Hallander (KD)

Sofie Eriksson (S) och Ilan De Basso (S) lämnade skriftliga kommentarer på denna fråga.

Sofie Eriksson: "Socialdemokraterna tycker inte att civilsamhällsorganisationer i Sverige ska kunna ta emot bidrag från odemokratiska utländska organisationer. Det leder i förlängningen till ett hot mot demokratin. Vi ser samtidigt att civilsamhällsorganisationer i Sverige är mycket kritiska till det föreliggande EU-direktivet. De anser direktivet vara alltför omfattande, långtgående och otydligt, och kan få stora negativa konsekvenser för civilsamhällsorganisationer att verka. Jag tror att den här frågan bör beredas vidare."

Ilan De Basso: "Det är viktigt att civilsamhällsorganisationer inte får bidrag från odemokratiska organisationer med tveksamma syften. Däremot har förslaget mött befogad kritik från civilsamhällsorganisationer i Sverige som ifrågasätter omfattningen och vilka konsekvenser det kan få för civilsamhällsorganisationer att verka. Därför anser vi att frågan behöver utredas och beredas vidare."

Övrig kommentar på enkäten:

Beatrice Timgren (SD) lämnade följande övergripande kommentar på enkätfrågorna: "Vi värnar om allas lika rättigheter, men hbtqi-frågor bör inte hanteras på EU-nivå eftersom detta är en nationell angelägenhet. Vi vill skydda hbtqi-personers rättigheter i Sverige och ser risker för försämringar om dessa harmoniseras på EU-nivå med länder som har en annan syn på dessa frågor. Vi strävar efter att flytta makt från EU tillbaka till nationalstaterna inom många viktiga områden. Vi anser att EU:s främsta uppgift bör vara att främja en fungerande inre marknad och ett gemensamt yttre skydd av unionens gränser."



Kandidaterna - så svarade de

Poängräkningen

På alla de sex ställda frågorna har det varit möjligt att svara JA, NEJ eller Inte tagit ställning.

- » Frågesvar som överensstämmer med RFSL:s ståndpunkt = 2 poäng.
- » Frågesvar som inte överensstämmer med RFSL:s ståndpunkt = 0 poäng.
- » Inte tagit ställning = 0,5 poäng.

Kandidat	Parti	1	2	3	4	5	6	Summa
Emma Wiesner	C	2	2	2	2	2	2	12
Abir Al-Sahlani	C	2	2	2	2	2	2	12
Svante Linusson	C	2	2	2	2	2	2	12
Sven Tornberg	C	2	2	2	2	2	2	12
Emma Blomdahl Wahlberg	C	2	2	2	2	2	2	12
Elsie Gisslegård	C	2	2	2	2	2	2	12
Emmyly Bönfors	C	2	2	2	2	2	2	12
Karin Karlsbro	L	2	2	2	2	2	2	12
Anna Maria Corazza Bildt	L	2	2	2	2	2	2	12
Simona Mohamsson	L	2	2	2	2	2	2	12
Eva Edwardsson	L	2	2	2	2	2	2	12
Erik Berg	L	2	2	2	2	2	2	12
Alica Bah Kuhnke	MP	2	2	2	2	2	2	12
Pär Holmgren	MP	2	2	2	2	2	2	12
Isabella Lövin	MP	2	2	2	2	2	2	12
Magnus P. Wåhlin	MP	2	2	2	2	2	2	12
Emma Nohrén	MP	2	2	2	2	2	2	12
Henrik Blind	MP	2	2	2	2	2	2	12
Rebecka Le Moine	MP	2	2	2	2	2	2	12
Aida Badeli	MP	2	2	2	2	2	2	12
Bassem Nasr	MP	2	2	2	2	2	2	12
Marta Aguirre	V	2	2	2	2	2	2	12
Lisa Johansson Nåbo	S	2	2	2	2	2	2	12

1) Diskrimineringsdirektiv 2) Äktenskap giltiga överallt 3) Föräldraskaps-förordning
4) Hatbrotts-lagstiftning 5) Hbtqi-strategin 6) EU-direktiv registrering utländsk finansiering

Kandidat	Parti	1	2	3	4	5	6	Summa
Mikael Bäckström	KD	2	2	2	2	2	0,5	10,5
Roger Haddad	L	2	2	2	2	2	0,5	10,5
Johanna Wyckman	L	2	2	2	2	2	0,5	10,5
Tomas Tobé	M	2	2	2	2	2	0,5	10,5
Jessica Polfjärd	M	2	2	2	2	2	0,5	10,5
Arba Kokalari	M	2	2	2	2	2	0,5	10,5
Joanna Sjölander	M	2	2	2	2	2	0,5	10,5
Felicia Granath	V	2	2	2	2	2	0,5	10,5
Heléne Fritzon	S	2	2	2	2	2	0,5	10,5
Evin Incir	S	2	2	2	2	2	0,5	10,5
Sofie Eriksson	S	2	2	2	2	2	0,5	10,5
Ilan De Basso	S	2	2	2	2	2	0,5	10,5
Isak Utsi	S	2	2	2	2	2	0,5	10,5
Jonas Sjöstedt	V	2	2	2	2	2	0	10
Hanna Gedin	V	2	2	2	2	2	0	10
Joel Grimborg	V	2	2	2	2	2	0	10
Gertrud Ingelman	V	2	2	2	2	2	0	10
Christina Hedin	V	2	2	2	2	2	0	10
Lotta Lagnander	V	2	2	2	2	2	0	10
Micaela Lövenhök	M	2	2	2	2	0,5	0	8,5
Martin Hallander	KD	2	2	2	0	2	0	8
Beatrice Timgren	SD	0,5	2	2	0,5	0	0,5	5,5
Andreas Ahlqvist	SD	0	0,5	2	0,5	0	2	5

1) Diskrimineringsdirektiv 2) Äktenskap giltiga överallt 3) Föräldraskaps-förordning
4) Hatbrotts-lagstiftning 5) Hbtqi-strategin 6) EU-direktiv registrering utländsk finansiering



Så fungerar EU

EU har fem gemensamma institutioner: Rådet, Kommissionen, Europaparlamentet, EU-domstolen och Revisionsrätten. Utöver de fem institutionerna finns Europeiska rådet, som består av de 27 medlemsländernas stats- och regeringschefer samt kommissionens ordförande.

Så fungerar EU

Förenklat fattas beslut inom EU i tre steg:

1. Kommissionen lägger fram ett förslag.
2. Europaparlamentet och rådet behandlar förslaget.
3. Rådet fattar beslut, oftast tillsammans med Europaparlamentet.

Europeiska rådet

Europeiska rådet har enligt EU-fördraget i uppgift att ”ge unionen de impulser som behövs för dess utveckling och fastställa allmänna politiska riktlinjer för denna utveckling”. Europeiska rådet består av stats- och regeringschefer i EU:s medlemsländer samt ordföranden för EU-kommissionen. Europeiska rådet möts ett antal gånger per år för vad som brukar kallas för EU:s toppmöten. De slutsatser som mötena offentliggör fastställer riktlinjer för det framtida samarbetet.

EU-kommissionen

EU-kommissionen består av 27 kommissionärer, en från varje medlemsland, och har säte i Bryssel. Ordförande sedan 2019 är Ursula von der Leyen, från Tyskland. Kommissionärerna utses av medlemsländernas regeringar. Nuvarande svensk kommissionär är Ylva Johansson, som är kommissionär för inrikes frågor.

Kommissionärerna leder arbetet i kommissionens generaldirektorat, som ansvarar för olika politikområden. Kommissionärerna ska ta tillvara EU:s gemensamma intressen. De företräder alltså inte sina hemländer och får inte ta emot instruktioner från något medlemsland.

Kommissionen utarbetar och lämnar förslag, i form av EU-direktiv eller EU-förordningar, till rådet och Europaparlamentet. Kommissionen har även till uppgift att genomföra de beslut som rådet och parlamentet har fattat. Kommissionen ska därutöver även se till att medlemsländerna följer de gemensamma reglerna.

Europeiska unionens råd (rådet)

Rådet är, tillsammans med Europaparlamentet, EU:s högsta beslutande organ, med säte i Bryssel. I många frågor sker beslut gemensamt med Europaparlamentet. I andra frågor är det möjligt för rådet att besluta på egen hand, efter att Europaparlamentet har yttrat sig över förslaget.

Innan rådet kan fatta beslut behandlas och förhandlas en fråga i någon av ungefär 250 rådsarbetsgrupper och i Coreper, en kommitté som består av medlemsstaternas EU-ambassadörer. Rådet har också befogenhet att ingå internationella avtal mellan EU och en eller flera stater eller internationella organisationer. Rådet godkänner även EU:s budget tillsammans med parlamentet.

Arbetet i rådet leds av ett EU-land i taget och ordförandeskapet roterar varje halvår mellan medlemsländerna. Rådet har också en ordförande, som sedan 2019 är Charles Michel från Belgien. När rådet sammanträder deltar en minister från varje medlemsland. Det finns nio olika rådskonstellationer och vilka ministrar det är som möts beror på vilka frågor som ska behandlas. Den svenska regeringen förankrar sina ställningstaganden i rådet med riksdagens EU-nämnd och röstar i rådet på det sätt som en majoritet i EU-nämnden önskar.



Europaparlamentet

Europaparlamentet har för närvarande 705 ledamöter, varav 21 har valts av väljarna i Sverige. Ledamöterna väljs vart femte år i allmänna val av medlemsländernas invånare. Vid valet till Europaparlamentet den 9 juni kommer 720 ledamöter att väljas från EU:s 27 medlemsländer. I parlamentet finns 20 utskott som ansvarar för olika ämnesområden. I utskotten bereder parlamentsledamöterna förslag och ärenden. Europaparlamentet har sitt säte i Bryssel och Strasbourg.

Genom Lissabonfördraget, som trädde i kraft 2009, fick Europaparlamentet utökade befogenheter. Dessa innebär att parlamentet behöver anta de flesta EU-direktiv för att de ska kunna träda i kraft. Parlamentet och rådet fattar beslut tillsammans om nya regler och lagar genom så kallat lagstiftningsförfarande. Det finns ordinarie lagstiftningsförfarande, där parlamentet och rådet lagstiftar gemensamt.

De andra typerna av förfarande kallas samrådsförfarande och godkännandeförfarande. I ett samrådsförfarande kan rådet fatta beslut ensamt efter samråd med parlamentet. I ett godkännandeförfarande lagstiftar rådet eller parlamentet efter godkännande av den andra lagstiftande institutionen. Dessutom finns budgetförfarande. Parlamentet utser, tillsammans med rådet, kommissionens ordförande och godkänner, efter utfrågningar av de som är föreslagna, kommissionen i dess helhet, samt utövar kontroll över hur den arbetar. Parlamentet utser även EU-ombudsmannen, som tar emot och utreder klagomål från medborgarna.

Europaparlamentet fattar i regel beslut med enkel majoritet. Europaparlamentet kan också fatta beslut om att kräva att kommissionen lägger fram ett lagförslag. Kommissionen är dock inte bunden av ett sådant beslut, men måste motivera varför om man inte följer parlamentets beslut.

Parlamentets partigrupper

Europaparlamentet har för närvarande åtta olika partigrupper. Partigrupperna i parlamentet försöker samlas kring gemensamma ställningstaganden till de resolutioner parlamentet behandlar och har som ambition att agera på ett samlat sätt. De enskilda partierna från olika länder som grupperna består av har dock stor frihet att agera självständigt. Det är inte ovanligt att ledamöter från de olika partigrupperna avviker från den gemensamma linjen i olika frågor, exempelvis för att försvara gemensamma intressen från sitt medlemsland eller för att den europeiska partilinjen inte stämmer överens med ställningstaganden och värderingar som det nationella parti som ledamoten representerar står bakom.

För att kunna bilda en partigrupp måste det i gruppen ingå minst 25 ledamöter från minst en fjärdedel av medlemsländerna. Nya partigrupper kan uppstå efter ett val till Europaparlamentet.

Nuvarande partigrupper i storleksordning:

Europeiska folkpartiet (EPP) samlar kristdemokrater, konservativa och liberalkonservativa. (176 ledamöter.) I gruppen ingår Moderaterna och Kristdemokraterna. Det största partiet som ingår är tyska CDU/CSU.

Progressiva förbundet av socialdemokrater (S&D) samlar främst socialdemokrater. (139 ledamöter.) I gruppen ingår Socialdemokraterna. Det största partiet som ingår är spanska PSOE/PSC.

Renew Europe samlar liberaler och socialliberaler. (102 ledamöter.) I gruppen ingår Centerpartiet och Liberalerna. Gruppen har flest ledamöter från Frankrike, främst från partiet Renaissance.

De gröna/Europeiska fria alliansen (De Gröna/EFA) samlar gröna och regionalistiska partier. (72 ledamöter.) I gruppen ingår Miljöpartiet. Gruppen har flest ledamöter från Tyskland, främst från Bündnis 90/Die Grünen.

Europeiska konservativa och reformister (ECR) samlar EU-kritiska konservativa, socialkonservativa och högerpopulister. (68 ledamöter.) I gruppen ingår Sverigedemokraterna. Gruppen har flest ledamöter från Polen, främst från partiet Lag och rättvisa (PiS).

Identitet och demokrati (ID) samlar nationalistiska och auktoritära högerpopulister. (58 ledamöter.) Det största partiet som ingår är italienska Lega. Franska Rassemblement National och tyska AfD ingår också.

Europeiska enade vänstern/Nordisk grön vänster (GUE/NGL) samlar demokratiska socialister, eurokommunister och antikapitalister. (38 ledamöter.) I gruppen ingår Vänsterpartiet. Störst antal ledamöter i gruppen kommer från Frankrike, främst från partiet La France Insoumise.

Därutöver är 52 ledamöter för närvarande grupplösa. De största partierna som inte tillhör någon partigrupp är det ungerska regeringspartiet Fidesz och det italienska populistpartiet Movimento 5 Stelle.

EU-domstolen

EU-domstolen, med säte i Luxemburg, ska garantera att medlemsländerna följer EU:s fördrag och övriga regler. Den tolkar reglerna och kan döma i tvister, till exempel mellan olika medlemsländer. Varje medlemsland nominerar en ledamot till domstolen. Medlemsländer kan anmäla ett enskilt medlemsland för brott mot fördrag. Just nu pågår det en prövning i domstolen av om Ungern har brutit mot grundläggande EU-fördrag bl.a. genom att ha inskränkt nationella domstolarnas oberoende och ha gjort vissa inskränkningar i yttrandefriheten.

Europeiska revisionsrätten

Revisionsrätten, med säte i Luxemburg, kontrollerar EU:s inkomster och utgifter. Den granskar också verksamheten inom olika EU-organ. Varje år lämnar revisionsrätten en rapport om hur räkenskaperna och förvaltningen har fungerat.



RFSL



Bli medlem eller månadsgivare,
det gör skillnad för hbtqi-
personer i Sverige och i världen!
[rfsl.se](https://www.rfsl.se)

